

En Brešers
Lovem se
SEĆANJE

Prevela
Biljana Kukoleča

■ Laguna ■

Naslov originala

Ann Brashares
MY NAME IS MEMORY

Copyright © 2010 by Ann Brashares
Translation copyright © 2010 za srpsko izdanje, LAGUNA

*„...I ne želim da se nebo spusti na zemlju mojom voljom,
Već da se širi u beskraj, zauvek.“**

Volt Vitmen

* Volt Vitmen, *Izabrane pesme*. (Prim. prev.)

Živeo sam više od hiljadu godina. Bezbroj puta sam umro. Ne sećam se koliko puta. Sećanje mi je izuzetno, ali nije savršeno. Ja sam ipak ljudsko biće.

Početak se gubi u izmaglici. Vaša duša sledi stazu svakog vašeg života. Ona je makrokosmička. Postojalo je i moje detinjstvo. Bila su tu zapravo razna detinjstva. Čak i u vreme kad mi je duša bila mlada, sazrevao sam mnogo puta. Sada u svakom mom detinjstvu mogu brže da se prisetim svega. Mi smo u pokretu, čudimo se svetu oko nas, sećamo se.

Kada kažem „mi“, zapravo mislim „ja“, mislim na svoju dušu i mnoge živote. Mislim i na druge slične meni koji su obdareni Sećanjem, svešću o zbiru iskustava koja su nadživela svaku smrt. Znam da nema mnogo takvih. Možda jedan u veku, jedan u milion. Retko ih srećemo, ali verujte mi da postoje. I barem jedan od njih ima sećanje duže i od moga.

Rodio sam se i umro mnogo puta na raznim mestima. Razmak među tim životima uvek je isti. Nisam bio u Vitlejemu u doba Hristovog rođenja. Nisam zapamtio slavu Rima. Nisam se klanjao Karlu Velikom. U to doba sakupljao sam letinu u Anadoliji i govorio narečjem koji nisu razumeli ni u selima na jugu ni u selima na severu naše zemlje. Samo Bog i đavo znaju

sve uzbudljive pojedinosti ljudske istorije. Veliki istorijski trenuci obično prođu a da ih većina ljudi ne zapazi. O njima sam čitao u knjigama, baš kao i svi ostali.

Ponekad su mi kuće i drveće bliži nego ljudi. Stojim i posmatram kako talasi ljudi nadiru i nestaju. Posmatram sebe kao stub na ivici okeana.

Nikada nisam imao dece niti sam ostario. Ne znam zašto je tako. Mogu da vidim lepotu u bezbrojnim stvarima. Zaljubljuvao sam se u nju mnogo puta, i to je trajalo. Jednom sam ubio svoju ljubav, a bezbroj puta sam umro za nju, i opet nemam ništa od toga. Još uvek je tražim i sećam je se. Nadam se da će se jednoga dana i ona mene setiti.

Houpvud, Virdžinija, 2004.

Nije ga baš dugo poznavala. Pojavio se na početku trećeg razreda gimnazije. Bio je to mali grad i mala škola. Godinu za godinom vidali ste istu decu. Bio je njen vršnjak, ali je nekako izgledao starije.

Čula je svašta o tome gde je i kako je proveo prethodnih sedamnaest godina života, ali je sumnjala da je išta od toga istina. Ljudi su pričali da je pre dolaska u Houpvud boravio u nekoj duševnoj bolnici. Otac mu je u zatvoru, a on živi sam. Govorili su da mu je majka ubijena, a ubio ju je verovatno njegov otac. Uvek je nosio duge rukave, pa je neko kazao da je to zato što po rukama ima ožiljke od opekotina. On nije opovrgavao te priče i, koliko je ona znala, nikada nije ponudio neku svoju verziju.

Premda Lusi nije verovala tim pričama, shvatila je na šta ljudi ciljaju. Danijel je bio drugačiji, iako se trudio da se ne razlikuje. Lice mu je odavalo gordost, ali je sve u vezi s njim delovalo tragično. Činilo joj se da niko ne brine o njemu i da on to čak i ne primećuje. Jednom ga je videla kako mirno stoji kraj prozora školske kantine dok se svi drugi guraju kraj njega,

čangrljajući poslužavnicima u rukama i jureći velikom brzinom; on je samo stajao i delovao potpuno izgubljeno. Ona je tada pomislila kako je on svakako najusamljenija osoba koju je ikada videla.

Kada se prvi put pojavio u školi, izazvao je dosta uzbudjenja jer je bio vrlo zgodan. Bio je visok i snažne građe, gord, a odeća mu je bila malo lepša nego kod druge dece. U početku su treneri obigravali oko njega nastojeći da ga ubede da uđe u tim ragbista, jer je bio prilično krupan, ali on to nije prihvatio. Pošto je to bio mali grad u kome su se svi dosađivali i nečemu se nadali, počela su govorkanja. Isprva su mu ljudi bili naklonjeni, ali je on tada napravio prvu grešku. Nije se pojavio na žurki kod Melodi Sanderson na Noć veštica, mada ga je ona lično pozvala u školskom hodniku, i svi su to videli. U toku celog zajedničkog izleta trećaka i četvrtaka pričao je sa Sonjom Fraj, koja je bila nedodirljiva jadnica za devojke poput Melodi. Pošto su živeli u osetljivoj društvenoj zajednici, do početka zime većina dece počela je da ga se pribojava.

Ali ne i Lusi. Ni ona to nije umela da objasni. Nije marila za Melodi, niti za njene sledbenice, ali se trudila da to prikrije. I sama je bila na udaru javnog mnjenja, pa nije htela da bude izopštena iz tog društva. Nije mogla tako nešto da učini majci, naročito posle svega što je preživela s njenom sestrom. Niti je Lusi bila od onih što vole problematične momke. Ni najmanje.

No opsedala ju je čudna zamisao, zapravo je sanjerala o tome kako da mu pomogne. Znala je kakvo je stanje u školi i van nje, i znala je kako se treba nositi s teškim okolnostima. Osetila je da on nosi teži teret nego ostali i silno ga je žalila. Laskala je sebi da mu je možda potrebna, da je možda baš ona ta koja će ga razumeti.

On ničim nije pokazivao da deli njeno mišljenje. Za skoro dve godine nije s njom progovorio ni reči. Pa, zapravo mu je

jednom zgazila na pertlu pa se izvinila, a on je samo zurio u nju i progundao nešto. Posle toga je sebi uzrujano prigovarala i prisećala se tog događaja nastojeći da dokuči ono što joj je kazao i šta je mislio, pa je najzad zaključila da nije uradila ništa loše i da je sam kriv što je u tri po podne šetao odvezane pertle po hodniku za četvrtake.

„Misliš li da preterujem?“, upitala je Marni.

Marni ju je pogledala kao da se uzdržava da je ne zgrabi za kosu. „Da, zbilja mislim da preteruješ. Da snime film o tebi, naslov bi mu bio: 'Ja zbilja preterujem'.“

Tad se nasmejala, a kasnije se malo zabrinula. Marni nije nameravala da bude zlobna. Marni ju je volela iskrenije i više od bilo koga na svetu, izuzimajući Lusin majku, koja ju je možda volela više, ali svakako ne i tako otvoreno. Marni je prosto bilo mrsko da gleda kako ona traći vreme i misli na nekoga ko očigledno ne mari za to.

Lusi je pomišljala i da je on možda nekakav genije. Nije, doduše, uradio ni kazao ništa što bi to potvrdilo. No jednom je sedela kraj njega na času engleskog dok su raspravljali o Šekspiru. Posmatrala ga je kako povija široka ramena nad sveskom i napamet ispisuje sonete, jedan za drugim, divnim iskošenim rukopisom koji ju je podsetio na Tomasa Džefersona i njegovu Deklaraciju nezavisnosti. Imao je takav izraz lica da je pomislila da se svakako nalazi negde vrlo daleko od male i tesne učionice s neprijatnim neonskim osvetljenjem, sivim linoleumom i jednim jedinim malim prozorom. *Pitam se odakle li si došao*, mislila je. *Pitam se kako si zaglavio baš na ovakvom mestu.*

Jednom ga je u nastupu odvažnosti upitala za zadatak iz engleskog jezika. On je samo pokazao na tablu gde je pisalo da treba usmeno da pripreme esej o Šekspirovoj *Buri*, ali je izgledalo kao da želi da joj kaže još nešto. Znala je da on ume da priča; čula ga je kako razgovara s drugima. Htela je da mu dobaci

ohrabrujući pogled, no kada je ugledala njegove oči boje graška iz konzerve, odjednom se tako zbunila da je oborila pogled i više ga nije podigla do kraja časa. Obično se nije tako ponašala. Bila je prilično samouverena. Znala je ko je i gde pripada. Odrasla je u pretežno ženskom okruženju, ali je pored onih iz đачke uprave i učenika iz ateljea za keramiku, kao i Marnina dva brata, imala i dosta drugova. Nijedan, međutim, nije na nju ostavljao takav utisak kao Danijel.

A onda se nešto desilo na kraju treće godine, kada je raspremala svoj školski ormarić. Tištala ju je misao da ga neće videti celog leta. Bila je loše parkirala očev zardali beli auto, s dva točka na trotoaru, nekoliko blokova dalje od škole. Izvadila je iz ormarića hrpu knjiga i papira, kao i kartonsku kutiju s keramičkim posudama koje je napravila, pa sve spustila na pod, tražeći nekoga ko bi joj otvorio vrata.

Krajičkom oka opazila je Danijela kako stoji. Ništa nije nosio. Samo je nepomično stajao, a ruke su mu visile kraj tela dok je izgubljeno zurio u nju. Izgledao je tužno i prilično zamišljeno, kao da se zagledao u sebe koliko i u nju. Okrenula se i oči su im se srele, ali tog puta nijedno od njih dvoje nije htelo da skrene pogled. Stajao je tu, i kao da je pokušavao nečega da se seti.

Jednim delom želela je da mu mahne ili da kaže nešto mudro što bi bilo za pamćenje, ali je opet bila i uzdržana. Izgledalo je kao da se zbilja poznaju, a ne da je cele godine samo ona opsednuto razmišljala o njemu. Kao da je hteo da ona zastane baš tu jer ima mnogo važnih stvari koje bi mogli reći jedno drugome, ali nema potrebe za tim. Delovao je nesigurno i udaljio se, a ona se pitala šta li sve to znači. Kasnije je pokušala da taj događaj Marni predstavi kao dokaz njihove stvarne povezanosti, ali je Marni samo odmahнула i svrstala ga u još jedno „nedogađanje“.

Marni je smatrala da je zadužena za rušenje Lusinih neosnovanih nada, pa je smislila i posebnu mantru za to: „Da mu se stvarno dopadaš, već bi to znala“, stalno joj je ponavljala, a Lusi je sumnjala da je ona to negde pročitala.

Nije Lusi samo želela da mu pomogne. Nije baš toliko bila nesebična. On ju je ludo privlačio. A osim onog uobičajenog, privlačilo ju je i ono čudno, poput njegovog potiljka i palca spuštenog na ivicu klupe, ili kose koja mu je neobično štrčala iza uha poput ptičjeg krila. Jednom je osetila njegov miris i od toga joj se zavrtilo u glavi. Nije mogla da zaspi cele noći.

Istovremeno, za razliku od ostalih dečaka iz škole, isticao se još po nečemu: nije poznavao Dejnu. Dejna je uvek bila „pustahija“, kao što je to njena majka zgodno nazivala, ali kada su bile male, Dejna je bila Lusina junakinja. Bila je najpametnija osoba i govorila je najbrže od svih koje je Lusi znala, i oduvek je bila odvažna. Odvažna i lakomislena. Kad bi Lusi nešto zabrljala, makar i nešto sasvim banalno, na primer, kad bi ostavila blatnjave tragove ili prosula kečap po kuhinjskom podu, Dejna bi uvek preuzela krivicu na sebe. To je činila čak i kada ju je Lusi molila da to ne radi; govorila je da ona, za razliku od Lusi, ne mari za prekore.

Dejna je postala nemoguća u prvom razredu gimnazije, kad je Lusi bila u petom osnovne. Lusi ispočetka nije razumela na šta se odnose sva ta sašaptavanja o Dejnoj, ali joj je bilo jasno da treba da je se stidi. „Bio sam sa tvojom sestrom“, kazao bi neki od nastavnika posmatrajući je značajno. Pojedina deca više nisu htela da dolaze kod njih i nisu ih više pozivala kod sebe, pa je shvatila da je njena porodica pogrešila u nečemu, mada nije znala u čemu. Samo joj je Marni ostala verna prijateljica.

Do sedmog razreda Dejna je postala glavna tema tračeva u školi i najzanimljivija osoba za ogovaranje, a o njenim roditeljima stalno se nešto šaputalo i nagađalo. Piju li? Da li se neko

u kući drogira? Da li im je majka radila dok su devojčice bile male? Ogovaranja bi se obično završila nečijom opaskom: „A *izgledaju* kao fina porodica“.

Njeni roditelji su sve to primali oborenih glava, što je delovalo kao podstrek za nove tračeve. Beskrajno su se stideli, i bilo im je lakše da puste svet da ih blati nego da nešto preduzmu. Dejna je išla podignute glave dok je ostatak porodice hodao pokunjeno i izvinjavao se svima.

Ponekad je Lusi pokušavala da bude odana sestri, a drugi put bi poželela da se preziva Džonson, jer ih je u školi bilo četrnaestoro s tim prezimenom. Pokušala je da razgovara s Dejnomo, a kada se uverila da to ne vredi, ubedila je sebe da joj i nije stalo do nje. Koliko puta možete dići ruke od nekog koga volite? „Lusi je druga vrsta Brauardove“, čula je Lusi profesora matematike kako govori savetniku za profesionalnu orijentaciju kada se upisala u srednju školu, i bilo joj je strašno što se i sama čvrsto uhvatila za to. Mislila je da će, ako se bude dovoljno trudila, moći nešto da izmeni.

Dejna je ponavljala nekoliko razreda zbog izostajanja, a počinila je i sve ostale prestupe koji se ne mogu svrstati u prave zločine: drogirala se, tukla, pušila momcima u muškom WC-u. Lusi je jednom na očevom stolu videla koverat u kome je bio poziv za Dejnu da se pojavi kao finalista na nacionalnom konkursu za najzaslužnije učenike, upućen na osnovu rezultata njenog maturalnog ispita. Bilo je čudno šta je sve ona bila u stanju da postigne.

Nestala je dva dana pre kraja školske godine i samo nedelju dana pre mature. Pojavila se usred dodele diploma i napravila dramatičnu predstavu. Od svih koje je Lusi znala, Danijel je verovatno jedini dečak koji tog dana nije video Dejnu kako na školskom travnjaku cepa odeću sa sebe, okružena bolničarima koji se brane da im ne iskopa oči dok pokušavaju da je odvedu u bolnicu, i to poslednji put.

Dejna se predozirala na Dan zahvalnosti te godine i pala u komu. Mirno je umrla na Božić. Sahranjena je na Novu godinu, a na sahrani su bili samo Marni i članovi porodice, baka i deda, i jedna luda tetka iz Duluta. Jedini predstavnik škole bio je profesor fizike gospodin Margum, koji je bio i najmlađi predavač sa fakulteta. Lusi nije znala da li je došao zato što je Dejna bila dobra na njegovim časovima ili zato što mu je popušila, ili možda iz oba razloga.

Među Daninom neobičnom zaostavštinom našla se i metar i po duga zmija zvana Pilana, koja je pala Lusi na grbaču. A šta je i mogla da uradi? Majka se ne bi baktala sa zmijom. Nedeljama joj je nosila zaleđene miševе i hranila je, mučena užasnom nelagodnošću. Brižljivo je promenila lampu za zagrevanje zmijske. Pomišljala je da će zmija možda uginuti bez Daninog bodrog duha, a kada ju je ugledala sasušenu i opuštenu u terarijumu, načas je pomislila – uz olakšanje i užas – da se to i desilo. Ispostavilo se da je zmija samo menjala košuljicu. Uživala je i dalje u svom šupljem deblu i delovala živahnije nego ikada. Lusi se odjednom setila suvih zmijskih koža koje je Dejna nekada kačila na zid, što je bio njen jedini doprinos uređenju kuće.

Tek je u trećem razredu gimnazije Lusi prvi put dopustila sebi da bude nešto drugo a ne samo Danina sestra. Bila je lepa, pa su momci to zaboravljali brže nego devojke, a onda su najzad svi malo popustili.

Negde krajem jeseni Lusi su izabrali za sekretaricu trećih razreda. Njena dva rada od keramike, vaza i činjica, izabrani su za neku državnu izložbu. No svaki trenutak slobode i uspeha bio joj je zagorčan osećanjem krivice i žaljenja. Mrzela je što išta želi od te dece, ali je ipak želela.

„Znaš, Lu, nemam nijednog prijatelja u školi“, setila se da joj je jednom kazala Dejna, kao da je to nešto iznenađujuće.

* * *

„On se, verovatno, neće ni pojaviti“, rekla joj je Marni dok su se spremale za maturski bal, veliku završnu svečanost na kraju srednje škole.

„Pa, moraće ako želi da dobije potpisanu diplomu“, odgovorila je Lusi i spustila slušalicu, pa se vratila do svog ormara.

Marni ju je ponovo pozvala. „Pa, i ako dođe, verovatno neće pričati s tobom.“

„Možda ću ja pričati s njim.“

Lusi je iz ormara pažljivo izvukla svoju novu tesnu svilenu haljinu boje lavande i skinula s nje zaštitni najlon. Pažljivo ju je položila na postelju dok je svlačila obično prsluče i zamenila ga čipkanim krem boje. Prelakirala je nokte na nogama u svetlo-ružičasto i prišla lavabou pokušavajući da očisti nokte od gline i baštenske zemlje. Zatim je uvila trepavice, mada je znala da će spasti posle sat vremena. Dok je ajlajnerom izvlačila liniju kapaka, zamislila je Danijela kako stoji kraj nje i pita se zašto li ona tu olovku zabada sebi u oči.

Često je mislila na to. Neprijatno često. Ma šta da je radila, zamišljala je da je Danijel tu i da zna šta ona misli i šta će učiniti. I mada nikada nisu razgovarali, jasno je zamišljala šta bi on pomislio. Recimo, njemu se ne bi dopalo previše šminke. Fen za kosu bi ocenio kao glasan i nepotreban, a uvijač trepavica kao spravu za mučenje. Svidele bi mu se semenke suncokreta, ali ne i njena dijetalna pepsi-kola. Dok je slušala pesme sa ajpada, znala je koje bi mu se dopale a za koje bi kazao da su glupe.

Dopala bi mu se i ova haljina, zaključila je dok joj je nežna tkanina klizila niz telo. Zbog toga ju je i izabrala.

Marni ju je ponovo pozvala. „Trebalo je da podeš sa Stefanom. Lepo te je molio.“

„Nisam želela da idem sa Stefanom“, odvrtila je.

„Pa, Stefan bi ti barem doneo cveće. Dobro izgleda na slikama.“

„Ne dopada mi se Stefan. Zašto bih ja uopšte želela te slike?“ Nije pomenula da je glavna Stefanova mana bila zapravo to što mu se Marni očito divila.

„A i plesao bi s tobom. Stefan je dobar igrač. Danijel neće plesati s tobom, biće mu svejedno da li si tamo ili nisi.“

„Pa, možda će mu biti drago što sam tu. Otkud ti to znaš?“

„Neće. Imao je mnogo prilika da pokaže da mu je stalo, a nije to učinio.“

Pošto je poslednji put prekinula vezu, stala je pred ogledalo. Nedostajalo je još samo cveće. Ubrala je tri male ljubičice iz saksije na prozoru, dve lila i jednu ružičastu. Zatakla ih je za ukosnicu i zakačila malo iznad uha. Tako je već bilo bolje.

U petnaest do devet Marni se pojavila pred ulaznim vratima. Lusi je shvatila mamin izraz lica dok je silazila niz stepenice. Mama je priželjkivala da po nju dođe Stefan, zgodan momak u smokingu, opasan širokim pojasom, a ne većito Marni u poderanim crnim čarapama. Imala je dve lepe plavo-kose ćerke, a nijedan momak u smokingu nije došao po njih. U njeno vreme bilo je sasvim dovoljno da neko samo izgleda kao Lusi.

Lusi je opet presekao neki stari bol. Znala je zašto su joj zapravo potrebne fotografije s maturske večeri. Posmatrajući ih, majka bi mogla da zamišlja neki bolji rasplet. Lusi je pribegla svojoj staroj litaniji za smanjenje osećaja krivice: ne drogira se, nema pirsing na jeziku niti istetoviranog pauka na vratu. Bila je u haljini boje lavande, imala je ružičasti lak na noktima i ljubičice u kosi. Pa, ne može ni ona uvek sve da uradi na najbolji način.

„O, bože“, povikala je Marni kad ju je malo bolje pogledala. „Zar si morala da uradiš sve to?“

„Šta to?“

„Nije važno.“

„Ama šta to?“

„Ništa.“

Lusi se previše trudila. O tome se radi. Pogledala je svoju haljinu i zlatne sandale. „Možda mi je ovo poslednja prilika da ga vidim“, rekla je tužno. „Ne znam šta će biti posle. Mora nekako da me upamti.“

„Mrzim ovu pesmu. Hajdemo malo napolje.“

Lusi je sledila Marni, pa su izašle iz školske sale. Marni je mrzela svaku pesmu, a Lusi se njihala napred-nazad u zlatnim sandalama i posmatrala tamnocrveni krug na filteru Marnine cigarete. Marni se nagnula da ponovo pripali, pa je Lusi opazila zlatasti koren njene kose obojene u crno.

„Pa, ne vidim nigde Danijela“, primeti Marni više zlovoljno nego pobedonosno.

„A s kim je Stefan došao?“, upita Lusi pakosnije no što je nameravala.

„O, ućuti“, odvrati Marni, koja je takođe bila razočarana.

Lusi je zaista ćutala neko vreme i posmatrala kako se dim vije i rasipa. Mislila je kako je Danijelova diploma ostala na stolu pored zida gimnastičke sale i činilo joj se kao da joj se ruga. On zaista nema nameru da dođe. Zbilja ne mari za nju. Činilo joj se kao da joj se šminka skorila na licu. Poželela je da se umije. Pogledala je i svoju haljinu, za koju je dala celu polugodišnju zaradu iz pekare u kojoj je radila vikendom. Šta ako ga nikada više ne bude videla? Ta pomisao ju je gotovo prestravila. Nije valjda ovo sve?

„Šta to bi?“, upita Marni i naglo se okrenu.

I Lusi je to čula. Iz škole je dopirala galama i vriska. Obično ima dosta vrištanja na mestu gde se održava zabava srednjoškola, ali ovo je bio takav krik da se od njega smrznute u mestu.

Lusi je retko viđala Marni ovako iznenađenu. Ljudi su se gurali ka glavnom ulazu i galamili. Lusi se štrećnula kad je čula lomljivu stakla. Nešto je stvarno pošlo naopako.

Na koga prvo pomisli kada čuje lomljivu stakla i vrisku? To nije lako reći. Marni je bila kraj nje, a majka kod kuće, pa je Lusi pomislila na Danijela. Šta ako je on tamo unutra? Napravila se još veća gužva na glavnim vratima, a ona je morala da sazna šta se događa.

Ušla je na bočni ulaz. Predvorje je bilo u mraku, pa je potražala prema kricima. Zastala je u hodniku četvrtaka. Negde u daljini i dalje je čula krckanje slomljenog stakla. Ugledala je tamne mrlje po podu i nagonski shvatila šta je to. Nešto krvi teklo je po hodniku, a ona je stajala i tupo zurila u pod, misleći samo na to kako je on ravan. Zatim je načinila nekoliko koraka i ukopala se u mestu. Neko je ležao na podu, neki dečak, a svi ostali su bežali od njega. Njegova krv se razlivala. „Šta se zbiva?“, povikala je za onima koji su bežali.

Drhtavim rukama napipala je mobilni telefon u torbici. Kad ga je rasklopila, začula je sirene, mnogo sirena odjednom. Neko ju je uhvatio za ruku i povukao, ali se oslobodila. Krv je curila prema vrhu njenih zlatnih sandala. Neko je ugazio u krv i pobegao, ostavljajući stope po linoleumu, i to je nekako delovalo pogrešno.

Prišla je telu nastojeći da ne zgazi u krv. Nagnula se da mu vidi lice. Bio je to jedan od trećaka, lice joj je bilo poznato, ali mu nije znala ime. Čučnula je kraj njega i dotakla mu ruku. Hroptao je pri svakom udisaju. No, makar je bio živ. „Jesi li dobro?“ Bilo je jasno da nije. „Pomoć stiže“, rekla je slabim glasom.

Iznenada je začula eksploziju glasova i korake koji su se bližili, jer je stigla policija. Urlali su na sve redom. Blokiral su vrata i naredili svima da učute i smire se, a ni sami nisu bili mirni.

„Da li su stigla ambulantna kola?“, upitala je. Učinilo joj se da to nije rekla dovoljno glasno, pa je ponovila pitanje. Nije ni shvatila da plače.

Dva policajca pritrčase momku na podu, a ona se povuče. Nastalo je neko dovikivanje preko radija. Policajci su raskrčili put bolničarima iz hitne pomoći, pa ovi priđoše.

„Hoće li mu biti dobro?“, upitala je previše mirno, kao da ne mari za odgovor. I dalje je uzimala. Nije više mogla to da podnese.

U tom trenutku neka ju je policajka zgrabila za ruku. „Nećeš ti nikuda“, naredila joj je, iako Lusi i nije nameravala da ode. Odvukla ju je kroz učionicu za prirodne nauke i pokazala prva vrata desno. „Idi unutra, dok ne nađemo detektiva koji će doći da razgovara s tobom. Ne mrđaj odatle, čuješ li me?“

Lusi je gurnula vrata hemijske laboratorije, u kojoj je u drugom razredu vršila eksperimente sa Bunzenovom lampom.

Kroz prozor je videla da se napolju sve crveni od policijskih rotacionih svetala. Progurala se između tamnih obrisa stolova i stolica da bi videla šta se događa. Bilo je tu valjda desetak policijskih vozila, čudno parkiranih na travnjaku iza škole, gde su đaci leti provodili odmore. Kad bi svetla blesnula, opazila bi kako su gume izgazile travu, što joj je delovalo kao još jedan pogrešan detalj.

Oslanjajući se na sećanje više nego na vid, stigla je do lavaboja u laboratoriji. Mogla je da upali svetlo, ali nije želela da je vide svi oni ljudi koji su vršljali napolju. Okrenula je slavinu, nagnula se i umila, skidajući s lica šminku i tragove suza. Obrisala se nekim grubim, smeđim ubrusom. Ljubičice su joj klizile iz kose. Mislila je da je prostorija prazna, sve dok se nije okrenula i ugledala neku priliku kako sedi u desnom uglu kabineta, što ju je uplašilo. Prišla je bliže, dok su joj se oči navikavale na pomrčinu.

„Ko je to?“, upitala je glasom jedva čujnijim od šapata.

„Danijel.“

Zastala je. Crvena svetla su mu bacala odsjaj na lice.

„Sofija?“

Prišla je bliže, da može da je vidi. „Ne, ja sam Lusi.“ Glas joj je malo drhtao. Neki dečak ležao je u predvorju i krvario, a ona se oneraspoložila što je on i dalje ne prepoznaje.

„Dođi ovamo i sedi.“ Na licu mu je bio stoički izraz kao da se pomirio s neizbežnim, kao da bi mu bilo milije da je ona bila ta Sofija.

Oprezno se kretala duž zida sklanjajući jakne i torbe koje su deca pobacala. Njena haljina je delovala neprikladno za tu priliku. Sedeo je u klupi, oslonjen na zid, a noge je prekrstio kao da nešto čeka.

Nije bila sigurna koliko blizu treba da sedne pa je primakla drugu klupu, našli su se licem u lice poput onih figura koje predstavljaju jin i jang. Kada mu se približila, malo je zadržala. Osetila je da joj se nage mišice ježe. Odlučno je izvukla ljubičice iz kose.

„Hladno ti je“, rekao je. Preleteo je pogledom preko njenih cvetića na klupi.

„Dobro mi je“, odvratila je. Naježila se uglavnom zbog njega.

Pogledao je odećom zatrpane stolice, klupe i katedre. Izvukao je iz gomile neku belu trenerku sa sokolom na prednjoj strani i pružio joj je. Samo ju je prebacila preko ramena, ne želeći da se bace s rukavima i rajsferšlusom.

„Znaš li šta se to desilo?“, upitala je i nagnula se napred, a kosa joj se rasula po ramenima i skoro mu dotakla ruke.

Raširio je prste na klupi, kao što je često radio na času engleskog. To su bile šake odraslog muškarca, a ne dečaka. Činilo se kao da pokušava da se ohrabri. „Neki trećaci su upali i porazbijali sve u prostorijama četvrtaka. Nekoliko ih je imalo noževe,

pa je izbila tuča. Mislim da su dvojica povređena, a jedan dečak je gadno uboden.“

„Videla sam ga. Ležao je dole.“

Klimnuo je glavom. „Biće on dobro. Povređena mu je noga, krvvariće, ali će mu biti dobro.“

„Zaista?“ Pitala se kako on to zna.

„Jesu li stigli momci iz hitne pomoći?“

Klimnula je glavom.

„E, pa, dobro je. Biće sve u redu.“ Izgledao je kao neko ko razmišlja o drugim stvarima.

„U redu.“ Kako god bilo, verovala mu je i osetila se malo bolje. Zubi su joj cvokotali, pa je stegla vilice.

Sagnuo se i dohvatio nešto iz torbe na podu. Bila je to poluprazna boca burbona. „Neko je ovde ostavio piće.“ Otišao je do lavaboja i pronašao plastičnu čašu. „Evo ti.“

Nasuo joj je piće pre no što je stigla da ga prihvati ili pak odbije. Spustio je čašu na klupu ispred nje i nagnuo se tako blizu da je osetila njegovu toplinu. Ostala je bez daha, a u glavi joj se vrtelo. Spustila je ruku na svoje vrelo grlo i znala je da je pocrvenelo, što se događalo kad god je bila veoma uzbuđena.

„Nisam ni znala da si došao“, kazala je ne shvatajući da se time otkriva.

Klimnuo je glavom. „Stigao sam kasno. Još s parkinga sam čuo neku vrisku. Hteo sam da vidim šta se to događa.“

Želela je da popije gutljaj burbona, ali su joj ruke drhtale, pa nije htela da on to primeti. On je to možda shvatio, jer se zaputio prema pultu i upalio jedan gorionik. Gledala je kako se pojavljuju plavičaste iskre na ivici gorionika pre no što se plamen proširio. Odsjaj plamena se video na staklenim vratima, a sobu je ispunilo treperavo, slabo svetlo. Srknula je burbon i osetila kako je peče i pali joj usta. Pokušavala je da se ne strese od njegovog oštrog mirisa. Nije baš bila navikla da pije viski.

„Hoćeš li i ti malo?“, upitala ga je kad se vratio u klupu. Kolena su mu se očešala o njena. Nije mislila da će on poželeti da uzme piće. No on je najpre pogledao nju, a onda u čašu. Uzeo ju je iz njene ruke i ona je začuđeno posmatrala kako spušta usne na isto mesto na koje je i ona maločas spustila svoje, i otpija dug gutljaj. Pomislila je kako je mogao da naspe piće i sebi, nije uopšte očekivala da će uzeti njeno. Šta bi Marni kazala na to? To je bilo tako prisno da prosto nije mogla da poveruje. Sedela je tu s njim, razgovarali su i pili zajedno. Sve se desilo tako brzo da nije mogla da se snađe.

Nerado je još jednom srknula burbon. Nije više marila da li će on videti kako drhti. Spustila je ruku tamo gde je maločas bila njegova, i usne tamo gde je on spustio svoje.

Znaš li koliko sam te zavolela?

On je ponovo seo. Nakrivio je glavu i posmatrao je. Kolena su im se dotakla. Očekivala je da će nešto reći, ali on je ćutao.

Napeto je stezala plastičnu čašu pretvarajući ivicu u oval, a zatim ponovo u krug. „Mislila sam da će se godina završiti i da ćemo otići svako svojim putem, i da nikada nećemo razgovarati“, odvažno je kazala. Čula je kako njene reči odjekuju u tišini i mrzela je to što su se tako dugo zadržale u vazduhu. Želela je da i on kaže nešto, i da tog odjeka više ne bude.

Osmehnulo joj se. Pomislila je da ga nikad do tada nije videla da se smeši. Bio je divan. „Ja to ne bih dopustio“, rekao je.

„Ne bi?“ Bila je tako iskreno zgranuta da je morala to da ga pita. „A zašto?“

Nastavio je da je proučava, kao da je imao mnogo toga da joj kaže, ali nije bio siguran da je spreman. „Pa, želeo sam da razgovaram s tobom“, rekao je lagano. „No nisam bio siguran... kada bi bio pravi trenutak za to.“

Poput nekog deteta, Lusi je poželela da Marni može da čuje njegove reči.

„Ali ovo je vrlo čudna noć“, nastavio je. „Možda ovo i nije pravi trenutak. Sada samo želim da se uverim da ti je dobro.“

„Zaista?“, rekla je plašeći se da joj je lice tako čežnjivo da će se on sažaliti.

Osmehnulo joj se na onaj isti način. „Naravno.“

Opet je gucnula malo burbona i veselo mu pružila čašu kao da su stari drugovi. Da li je slutio koliko je vremena provela misleći na njega, maštajući o njemu i zamišljajući svaki njegov pogled i pokret? „A o čemu si hteo da pričamo?“

„Pa“, počeo je kao da nešto u njoj hoće da proceni, ali ona nije znala šta. Otpio je još jedan duži gutljaj. „Verovatno ne treba ovo da radim. Ne znam ni sam.“ Odmahivao je glavom, a lice mu je bilo ozbiljno. Nije bila sigurna misli li na ispijanje burbona ili na razgovor.

„Ne bi trebalo da radiš – šta?“

Pogledao ju je tako oštro da se skoro prepala. Jedino što je želela bilo je da i dalje zuri u njegove oči, ali je sve to bilo previše za nju. Kao da se vedro vode odjednom prosulo na suvo tlo.

„Mnogo sam razmišljao o tome. Ima toliko toga što bih hteo da ti kažem. Ne znam...“, zastao je birajući reči, „...da li bih te time opteretio.“

Nikad joj momak nije kazao ništa slično. Nije to bilo glupiranje, ni očijukanje, niti pokušaj osvajanja, baš je delovao ubedljivo. Bio je veoma drugačiji od svih koje je znala.

Progutala je knedlu nastojeći da se pribere. Učinilo joj se da bi mogla da se izvrne kao rukavica i da bi on onda ugledao njene bubrege, i da zato mora da bude pažljiva. Paziće šta priča, ali neće ga ostaviti da se sam muči. „Znaš li koliko sam mislila na tebe?“

Sedeli su dodirujući se kolenima, i kada je on razmakao svoja, njena su uletela među njih. Njena kolena su mu skoro doticala prepone, kao i njegova njene. Njena su bila gola, a

njegova su joj zašla ispod haljine čak do gaćica, pa su joj nervi bili krajnje napeti. Nije mogla da veruje. Plašila se da je to mašta obmanjuje, da je sve to tvorevina njenih želja i da se zapravo ništa od toga ne događa.

„Zar jesi?“, upitao ju je. Odjednom je znala, prosto je shvatila da se i on prožima i natapa njom, i da je isto toliko žedan.

Ispužio je ruku i spustio je na njen potiljak, pa ju je privukao sebi. Zadržavala je dah i čudila se što on ne spušta usne na njene. Onda ju je poljubio. Izgubila se u njegovom dahu, toploti i mirisu. Nagnula se toliko da je osećala kako joj se ivica klupe useca ispod grudi i kako joj srce bije o klupu.

Gurnuo je čašu burbona i ona je pala na pod. Lusi je osetila kako se tečnost razliva ispod njenih nogu i sliva u malu baricu, ali nije marila. Želela je samo da je on i dalje ljubi, sve dok ne umre, ako tako mora da bude, ali ju je tada proželo i nešto čudno, nešto neobično ju je najednom spopalo i nekako sprečilo da uživa u svemu. Isprva je sve to potiskivala, ali onda ju je to osećanje potpuno obuzelo.

To je istovremeno bio i osećaj i sećanje, nešto poput dvostruke eksplozije koja se širi. Kao pojava već viđenog, samo jača. Zavrtelo joj se u glavi i odjednom se uplašila. Otvorila je širom oči i odmakla se od njega. Pogledao ju je pravo u oči. Osetila je da joj niz lice teku suze sasvim drugačije od onih ranijih. „Ko si ti?“, prošaputala je.

Oči mu se razrogačiše, a onda se opet zagledao u nju. „Sećaš li se?“

Nije videla ništa pred sobom. Prostoriya joj se vrtela pred očima, pa je morala da ih zatvori, ali je iza sklopljenih kapaka bio i on, kao da je izronio iz njenog sećanja. Ležao je na nekom krevetu, a ona ga je posmatrala, i osetila je nalet očajanja koje u tom času nije razumela.

Osećala je da joj on sada drži obe ruke i da ih steže. Kada je otvorila oči, tako je pomno zurio u nju da je poželeva da skrene

pogled. „Sećaš li se?“ Izgledao je kao da mu život zavisi od njenog odgovora.

Uplašila se. Po glavi joj se motao još jedan prizor koji nije mogla nigde da smesti. Opet je to bio on, ali u nekom čudnom okruženju, mesto joj nije bilo poznato. Osećala se kao da je sasvim budna, a i da istovremeno sanja. „Da li smo se već poznavali?“ Bila je sigurna da je to istina, a i da to ne može biti. Uplašila se od pomisli da ne zna gde se nalazi.

„Jesmo.“ Videla mu je suze u očima.

Izvukao se iz klupe i stojeći ju je držao uz sebe, pa se celo njeno telo pripilo uz njegovo. Osećala je da joj u grudima nešto bije, ali nije znala čuje li svoje srce ili njegovo. „Ti si Sofija. Znaš li to?“ Glava joj se pripila uz njegov vrat i osetila je da je čvrsto pritiska i vlaži joj teme.

Da je on nije držao, svakako ne bi bila u stanju da stoji na nogama. Činilo joj se da klizi. Nije znala ni gde je ni ko je, a ni čega se to zapravo priseća. Pitala se da li možda burbon deluje na nju kao droga, i je li izgubila razum.

Da li to tako izgleda? Dejna je volela da se otme svakoj kontroli, ali je Lusi to mrzela. Zamislila je kako ambulantna kola dolaze po nju. Zamislila je i svoju majku.

Grubo se odmakla od njega. „Nešto sa mnom uopšte nije u redu“, rekla je plačnim glasom.

Nije hteo da je pusti, ali je video koliko je bleđa i uplašena. „Na šta misliš?“

„Treba da idem.“

„Sofija.“ Shvatila je da on obema šakama drži njenu haljinu i da je ne pušta.

„Ne, ja sam Lusi“, kazala je. Je li on bio lud? Izgleda da jeste. Bio je sav zbunjen, i mislio je da je ona neko drugi. Ima neku psihozu. Toliko je lud da je i nju sludeo.

Izenada je osetila da je u velikoj opasnosti. Ona ga je toliko volela, a ispostavilo se da je njega opasno voleti. On joj neće

uzvratiti ljubav. Povući će je u svoju zbrku, jer misli da je ona neko drugi. A ona toliko želi da mu veruje da na kraju ni sama neće znati ko je.

„Molim te, hajdemo odavde.“

„Ama sačekaj, Sofija. Ti se, dakle, sećaš.“

„Ne, ne sećam se. Plašiš me. Ne znam. Ne znam o čemu pričaš“, grcavo je rekla.

Osetila je da mu se ruke tresu. Nije smela da pogleda u njegovo očajno lice. „Voleo bih da mogu sve da ti kažem. Voleo bih da znaš. Dozvoli da pokušam da ti objasnim.“

Tako se snažno istrгла da joj se prednji deo haljine iscepao. Pogledala je haljinu, pa njega. Izgledao je zgranuto i užasnu to kad je shvatio da i dalje steže dva komada njene haljine u rukama.

„O, bože, tako mi je žao!“

Pokušao je da je ogrne trenerkom. „Tako mi je žao.“ Nije hteo da skloni ruke sa nje. Nije hteo da je pusti da ode. „Žao mi je. Volim te. Znaš li to?“ Držao ju je i pritiskao lice uz njenu kosu. „Uvek sam te voleo.“

Rvala se s njim da bi se oslobodila. Zakačila je klupu nogom i prevrнула je. Teturala se preko stolica i torbi pokušavajući da se dočepa vrata. Ne želi da je on tako voli. Ne želi da je neko voli umesto nekog drugog. Čak ni on.

„Ne voliš me“, rekla je ne osvrćući se. „Ne znaš čak ni ko sam.“

Nije se sećala kako je stigla do školske kapije, ali ju je tu pro-našao jedan policajac. Plakala je, a nije mogla da izađe jer su sva vrata bila zaključana. To je barem policajac kazao njenoj majci, jer Lusi, iskreno rečeno, nije mogla ničega da se seti.

Sedeo je sklopčan, sam u toj prostoriji, još dugo pošto je Lusi otišla. Još je osećao njen ukus na usnama i toplinu njenog tela

pripijenog uz njegovo, ali se sada zbog toga stideo. Zurio je u tri svela cvetića na klupi gde je malopre sedela. Još je u ruci držao komadić njene haljine.

Osećao je samo žaljenje. Bio je mrzak samome sebi. Nije hteo da se pomeri, jer se plašio da će se u sećanju otvoriti nove pukotine i da će sve postati mnogo gore. Žudeo je da se okupa u njenom mirisu i dodiru, radije nego da misli na svoj neuspeh, ali ga je ovaj gušio. Uništio je njene nade. Povredio ju je i uznemirio. Kako je mogao to da joj učini?

Setila me se.

To je bila njegova najveća slabost, njegova najopojnija droga. Toliko je čeznuo da ga se ona seti da bi sebe ubedio u bilo šta. Učinio bi sve, verovao bi u sve i zamislio sve što se može zamisliti.

Jeste, poznala ga je.

Otišao je iz škole mnogo kasnije, tek kad su svi drugi otišli. Ostalo je samo nekoliko čuvara koji su sređivali nered. Niko se nije uzbuđivao zbog njega. Njegove greške bile su samo njegove, nevidljive za druge.

Ali ne i za nju.

Gurnuo ju je. Uplašio ju je. Navalio je na nju. Zakleo se da neće, a ipak je to uradio. Tako se dugo dobro držao, no kad je poludeo, to je učinio svom snagom koju su mu dali protekli vekovi. Mrzeo je sebe i svaku svoju želju i nameru. Mrzeo je sve što je ikada planirao i želeo.

Volim je. Potrebna mi je. Zbog nje sam ostavio sve što sam imao. Želim samo da me prepozna.

Hodao je sve dok nije otišao daleko od tuđih očiju i ušiju. Našao je čistinu iza fudbalskih terena i legao na vlažnu travu. Nije mogao da ide dalje. Nije imao kuda da ode, nikoga da vidi, ništa što bi pozeleo ni čemu bi se nadao. Pažljivo je godinama gradio svoju viziju, a onda ju je uništio u trenu.

Ona je moje delo i moje nedelo.

Uvek je i bila. Koliku je samo cenu i ona platila za to!

Nije više mogao da ostane tu. Još je nazirao crvena policijska svetla i čuo sirene kako zavijaju pod smrknutim junskim nebom. Ustao je i osetio da su mu leđa vlažna. Sišao je niz breg i zaputio se što dalje od škole. Gotovo je, neće se vraćati, ostaviće za sobom samo ruševine, što izgleda uvek čini kad god nešto dotakne. Trebalo bi da ceo svet ostavi na miru.

Onda je shvatio da je u školi zaboravio svoju diplomu. Zamislilo ju je kako leži na dugačkom stolu u gimnastičkoj sali, među trakama krep-papira i izduvanim balonima. Te diplome bile su namenjene onima kojima je do njih stalo, koji će ih čuvati kao da su prve i poslednje. Šta je značila njemu? Neka ostane tamo, s njegovim imenom ispisanim kaligrafskim slovima.

Zašto samo on stalno tera dalje, kad svi ostali počinju od početka? Zašto je on uvek tu, a ona uvek ponovo odlazi? Ponekad se osećao kao da je sâm na svetu. Bio je drugačiji. Oduvek je bio. Činilo mu se da su njegova nastojanja da živi u običnom svetu lažna i glupa.

Opet sam je izgubio.

Trebalo bi da neko ko je živio tako dugo kao on i video toliko toga bude dalekovidiji i strpljiviji. No on je bio previše napet i pun žudnje. Ona je bila tu, i on nije bio u stanju da se savlada. Ubedio je sebe da će ga ona pogledati u oči i setiti se svega, i da će ljubav pobediti sve drugo. Takođe mu je palo na pamet da je onaj burbon bio sasvim neprikladan.

Niko se ne seća, samo ja sve pamtim. Nastavio je da se vrti oko te misli, ali ju je na kraju pustio da odleprša. Njegova usamljenost ponekad je bila nesnosna.

Hodao je po poljima, a zatim i duž autoputa s dve trake. Hodao je duž reke, i prijalio mu je da bude kraj nečega starijeg od njega

samog. Ta reka je imala dugo pamćenje, ali ga je, za razliku od njega, čuvala samo za sebe. Sećao se Apomatoksa i bitke na velikom mostu. Koliko li je samo krvi isteklo u tu reku, a ipak je ona tekla i dalje? Očistila se i sve zaboravila. Kako možete da se očistite ako niste u stanju da zaboravite?

Ne želim više da patim zbog te želje. Ne želim više ovo da joj radim. Želim da se sve okonča.

Niko ga ovde nije zadržavao. Nije imao pravu porodicu. U prethodnom životu imao je sreće da živi u divnoj porodici, ali ju je bezočno napustio da bi se dao u poteru za Sofijom. Nije ni čudo što je u ovom životu dobio to što je dobio – majku narkomanku, koja ga je napustila pre no što je napunio tri godine, i usvojitelje koji su bili baš onoliko loši koliko je on to i zaslužio. Poslednje dve godine bio je sâm i živio je uglavnom od nade. Zanimario je sve blagodati kojih nije bio dostojan samo da bi bio s njom, a sada je i to izgubio.

Šta bi bilo da se uopšte nije ni vratio? To je bila jedna od retkih mogućnosti koju do sada nije razmatrao. Da li bi mu i smrt izgledala drugačije? Da li bi konačno dospeo do Boga?

Seo je na obalu reke, osećajući njen hladni blatnjavi zadah i pitajući se zašto čovek ne može da se oslobodi tih svojih malih sklonosti. Nije važno koliko ste dugo živeli. To je bilo nalik na osuđenog na smrt, koji stalno baca poglede na sat. Ne možete zameniti malu i veliku kazaljku, zar ne?

Uzeo je nekoliko blatnjavih kamenova sa obale, dovoljno malih da mu stanu u džepove. Veće kamenje je naslepo pobacao u reku, slušajući reski zvuk koji bi proizveo svaki kamen kad bi se sudario s mekom površinom vode i blagi pljusak koji bi usledio. Ugurao je to blatnjavo kamenje u džepove svečanih pantalona, izazivajući pri tom svoj svoeglavi mozak da se odupre tome što je radio. Tutnuo ih je nekoliko i u džepove na grudima, pomalo zbunjen sopstvenim glumatanjem u ovakvim

okolnostima. Nije postojao dovoljno dramatičan trenutak da ga natera da zaboravi na svoje namere.

Osim onoga kada ju je poljubio.

Takve odluke su delovale opravdanije u prošlosti ili budućnosti, naročito onda kada su ih donosili drugi ljudi. Taj uporni rad njegovog ptičjeg mozga samo ga je vukao naniže i jedini spas bio je u zaboravu. Njegovo prokletstvo bilo je u tome što se sećao svojih prethodnih života.

Pošto se natovarao kamenjem, oteturao se na put i zaputio ka mostu. Tamni vazduh brže je strujao nad vodom i bio je nešto hladniji. S druge strane reke povremeno bi blesnuli farovi automobila, ali su svi prolazili bez zaustavljanja na raskršću. Popeo se do najviše tačke mosta, uspenrao na ogradu i seo na nju okrenut reci, mašući nogama nad vodom i osećajući se neobično mladalački. Posmatrao je kamenje koje mu se zasecalo u kožu, i činilo mu se kao da nanosi bol nekome drugome.

Uspravio se i održavao ravnotežu na nesavitljivim donovima. Raširio je ruke da zaustavi klizanje. Zašto li mu je bilo važno da skoči a ne da padne u vodu, kad je ishod bio isti? Velika vlaga iz vazduha natapala mu je lice. Prošao je još jedan automobil.

Od milion mogućih stvari koje je mogao poneti sa sobom držao je u ruci samo meki komad Lusine purpurne haljine i osećao ukus burbona na nepcu. U mislima mu se zadržao njen uplašeni izraz lica dok je pokušavala da se otrgne i kako je on nije puštao, dok su promicali vekovi njegove pažljivo gajene nade; znao je da u tom času sve uništava, ali nije bio u stanju da se zaustavi.

To je bilo dovoljno da prestane da održava ravnotežu i baci se u reku.